

השבת של רבי נחמן מברסלב

כָּל מַה שְּׁמַתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר שֵׁם הַצַּדִּיק יוֹתֵר מִתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּיוֹתֵר. (ק"מ ב', סו)
טוב להגיד ולשיר **נְחֵן נְחֵן נְחֵן מְאוֹמֵן** לזכות לכל הישועות

שבת יום הכיפורים

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר

עֲלֵיכֶם לַטֹּהַר אַתֶּם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם ... (ויקרא טו, ל)

כל התפלות והתחנונות ובקשות והסליחות שישראל מרבין לבקש מחילה וסליחה וכפרה בעשרת ימי תשובה ובפרט ביום כפור, אין הכוונה להתפלל ולבקש על העבר לבד, רק שצריכין לבקש רחמים ביותר שיעזרו ה' יתברך מעתה לדרך התשובה שלא יחטא עוד ולא יפל משום דבר, רק יזכה לבחינת דרך התשובה באמת. ועל כן מבקשין: ותן בלבנו לעזב דרך רשע וכו', וכן: יהי רצון שלא אחטא עוד וכו', וכן הרבה. וזה בחינת (ויקרא טו) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם וכו', שעיקר הכפרה בחינת 'כי ביום הזה יכפר עליכם' הוא שזוכה על ידי זה 'לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו'. היינו שה' יתברך יטהר אותנו להבא מכל חטאתינו, שימשיך עלינו דרך התשובה הנ"ל לטהר עצמנו מכל חטאתינו מעתה, שלא נחטא עוד כני"ל, וזה זוכין כל החפצים באמת בכח הצדיק האמת, שזוהו בחינת העבודה של יום כפור שעל ידי זה ממשיך בקיאות לייך בדרך התשובה בכל השנה תמיד. (לקוטי הלכות – הלכות שבת ו' – אות נ"ג)

פנים הם פורשים עצמם מדרך החיים, מדרך תורתנו הקדושה שאסרה זאת, כמו שכתוב: ובחוקתיים לא תלכו, כמו שפירש רש"י שם. והם מבליים ימים וזמן המבחר על שטותים כאלו, ואחרית שמחה תוגה, וכל הצרות והיסורים שיש להם כל ימיהם הם יודעים בעצמם.

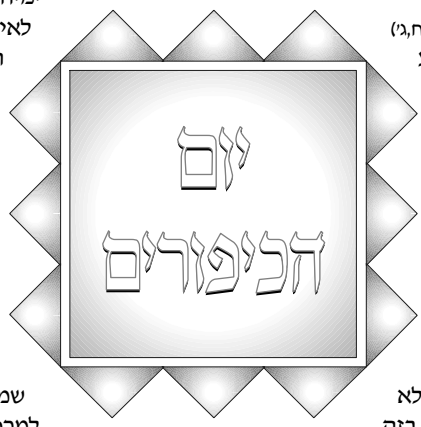
כי באמת רק העניים והאביונים קטני השכל שאינם בקיאים בטיב העולם, רק הם סוברים שאנשים כאלו ההולכים בשרירות לבם, בדרכים הללו של המחקרים שהתחילו מחדש בעוונותינו הרבים, יש להם כל העולם הזה וחיים בנחת, אבל באמת מי שיש לו מוח בקדקדו ובקי בהם ובדרכיהם, הוא יודע מעצם מרירות חייהם, שהם מלאים כעס ומכאובות ויון ואנחה כל ימיהם, וחורקים שנים בכל עת על החסידים התמימים והכשרים על ששמחים שמחה אמתית בה' יתברך, ויש להם נחת רוח ושמחה גדולה בשבתות וימים טובים וכיוצא בזה בכל עת שאנו זוכים לזכר הטוב אשר הטיב עמנו ה' יתברך שהבדילנו מן התועים האלה ושם חלקנו בחיים להאמין בה' ובמשה עבדו, בתורה שבכתב ותורה שבעל פה, ובספרי הזוהר והאר"י ז"ל והבעל שם טוב ז"ל וכו'.

כי הם כל ימיהם אין להם שום שמחה אמתית שתהיה מגיע לחלק מאלף ממעט השמחה שיש לפחות בשישראל בכניסת שבת וכיוצא, רק להפך, כל

ימיהם כעס ומכאובות, ותמיד חסר להם רבוי תאוותיהם לאין קץ, כי הם רוצים שיהיה הכל בשלמות אצלם, שיהיה המלבוש תפור כרצונו דייקא בכל הדקדוקים והפרטים הרבים שהוא רוצה, ושיהיה לו כמה מלבושים שונים המכרחים לו לפי דעתו, כי זה המלבוש צריך בבקר כשקם ממטתו, וזה צריך בעת יציאתו לשוק, וזה בעקרים, (ומלבוש לתוך הקבר אינו חושב כלל וכו'). וכן בענייני המנעלים ומשיחתו והכלי עץ שהם הדפוסים שעליהם מושחין אותו, וכיוצא בזה רבוי צרכיהם המכרחים להם ולא לנו, המטרידים את ימיהם. ומי שהוא עשיר חסר לו הצטרכות כאלו הרבה מאד. ובפרט בענייני הדירות שלהם וכלי הבית שלהם, שהכל רוצים שיהיה על פי חכמה, עד שמחמת זה רבו צרכיהם מאד, עד שמכרחים להפליג עצמן למרחקים, והם כל ימיהם נעים ונדים, יומם לא ינוחו ולילה לא ישקטו, ומחמת שרוצים שיהיה להם בית נאה עם כל הכלים שלהם, מחמת זה לנים על פי רב בכפרים ובבתי נכרים ומבליים רב ימיהם בבית אחרים, וכשבאים לביתם טרודים בהבליהם, עד שאין יודעין אם הם בביתם אם הם בחוץ בדרך, וסוף כל סוף נעשים בעלי חובות, עד ששכיח אצלם הרבה שממיתים עצמם בידים בקני שרפה או בסכין, שמאבדין עצמן לדעת מחמת רבוי תאוותיהם שרדפו כל ימיהם ולא השיגום.

ובאמת גם אנשי בני ישראל הכשרים צריכים מלחמה גדולה עם יצרם, לבלי לרדף אחר מותרות ולהסתפק במועט בכל מה דאפשר, כי כל מה שרוצה להשלים חסרונו יותר מזה העולם, חסר לו עוד הרבה יותר ויותר, כנראה בחוש, כי גם ההכרחיות של האדם המכרחים ביותר רבים גם כן מאד, וצריכים לבקש הרבה מאד מה' יתברך שלא יטרידוהו ההכרחיות מעבודת ה' יתברך, מכל שכן וכל שכן שאין צריכין לרדף אחר מותרות, ומכל שכן וכל שכן כמה רע וזר עד הנפש דרכי אלו הפורשים מדרכי ישראל, ההולכים בכל מנהגיהם בדרכי העכו"ם דייקא, שעוקרים אותם מן העולם הבא בודאי, כי כל באיה לא ישובון ולא ישגו ארחות חיים. וגם בעולם הזה הם מלאים דאגות ויגונות רבות מאד מאד עצמו מספר, וכל ימיהם כעס ומכאובות הרבה, ואין להם במה לנחם את עצמם, מאחר שרחוקים מה' יתברך ומקדשת תורתו ומצוותיו ושמתת שבת ויום טוב.

כי אנשי ישראל הפשוטים, אפילו אותן שרודפין אחר משא ומתן ולהוטים אחר העשר ולא שברו תאוות עולם הזה והבלי, אף על פי כן מאחר שיש להם אמונה על כל פנים, ומתנהגים בדרכי אבותינו אשר מעולם, ואינם הולכים בדרכי מלבושיהם ובמנהגיהם, ואינם מחנכים בניהם בלמוד ספריהם ולשוונותם וכו', אלו האנשים אף על פי שגם הם יש להם הרבה דאגות מרובי הצטרכות שלהם מחמת שאין להם מידת ההסתפקות כראוי, אף על פי כן יש להם חיות

... ובחוקתיים לא תלכו ... (ויקרא יח, ג)

מי שיש לו אמונה שלמה בה' יתברך בשלמות, ויודע שהכל מה' יתברך בהשגחתו לבד, כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים, הוא חי חיים טובים תמיד, כי כל מה דעבד רחמנא לטב עבד בודאי, ובודאי כוונתו יתברך לטובה, וכמבאר מזה בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות (שיחות הר"ן נקב) שמי שיש לו אמונה שלמה בה' יתברך, הוא חי חיים טובים תמיד, עין שם. וכל החסרונות הוא רק מחסרון אמונה. ועל כן החכמים והמחוקרים חייבים אינם חיים כלום, כי הם רחוקים מחי החיים על ידי חכמתם וחוקירתם שעוקרת אותם משרשם, וכרוכים תמיד אחר חכמות שאחר הטבע, ששם מלא חסרונות, כי העולם הזה מלא חסרונות כעס ומכאובות, ואין שום אדם שישלים תאוותו בזה העולם, וסוף כל סוף מה יתרון לו מכל עמלו וכו'.

וגם כל החכמות חסרים, עד שרובם מודים בעצמם שאין יודעים כלל, כי זה אלפים שנים שחוקרים חכמת התכונה, וזה סמוך המציא אחד תכונה חדשה כידוע, וכלם קבלוה באהבה, ובאמת הוא שטות גדול למי שיש לו מוח בקדקדו, וכמבאר בדעת החולקים עליו, ובין כך ובין כך דעה אחת מהם שקר, ולשוא עמלו החכמים או הראשונים או האחרונים כל ימיהם למצא חכמת התכונה, ומאומה לא נשאו בעמלם, כי האחרונים סתרו דעות הראשונים, ומי יודע האידך האמת, ובאמת הוא שלא דבריו זה ולא כדבריו זה.

וכן בשאר החכמות, ובפרט בחכמת הדאקטורי (הרפואה) שנראה לכאורה שהוא לטובת העולם כדי להציל האדם מחליו, ובאמת עינינו הרואות כמה אלפים ורבות נפשות שקעו ומתו על ידי הדאקטורים דווקא, כאשר רואים בחוש בכל יום, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן נ) שהדאקטורים הורגים נפשות רבות לאין מספר, והם בעצמן מודים שכל כך חקרו בחכמות הדאקטורי עד שעכשו אין יודעין מאומה, ויש מחלוקת גדול ביניהם, שלדברי זה דעה האחרת ממיתה את האדם, ולדברי שכנגדו הוא להפך, כמבאר בדברינו מזה. ואם כן הלוואי ולא היינו יודעים מעולם מחכמת הדאקטורי, בודאי היו עכשיו בני תבל בכפלים. וכיוצא בזה בשאר החכמות.

ואפילו אם לפעמים נצמח מצד אחד איזה טובה על ידי חכמתם, היא רעה מצד אחר, ואפילו צד הטובה הוא רעה גדולה, כי בעולם הזה אין שום טובה כלל. ומה יתרון לאדם שדממציא נגון יפה בחכמת המוזיקא שיע עליו כל ימיו, ולבסוף על ידי הניגון הזה נמשך אחר תאוות ניאוף, שממית את האדם בגשמיות ורוחניות, כנראה בחוש, שהם הולכים בבתי טרטיאות וקרקסאות שלהם שקורין "טייאטור" ו"קומדיעו" וכיוצא בזה, ושם מערבים זכרים ונקבות בלי שום הבדל, ושומעים שיר עגבים, ועושים מה שעושים כמפרסם כל זה, ואינם יכולים להכחיש זאת, כי הם בעצמם יודעים בעצמם מחשבתם הקדושה והטהורה שיש להם שם, ומה שעושים אחר כך. אוי להם אוי לנפשם. ועל כל

יש אנונין סתתפפך
הכל אלוהים!

לזכרון נצח מוריני ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

ושמחה קצת בשבתות וימים טובים וכיוצא בזה, ומקוים לה' שייטיב עמהם
הבא, וחושבים על אחריתם קצת, ומתחממים במה שנותנים את בניהם
לתלמוד תורה, ומשתדלים שילכו בניהם בדרך הישר, בדרך התורה, בדרך
אבותינו מעולם, מכל שכן היראים והכשרים המסתפקים במועט כדי חיוני
בצמצום, מכל שכן וכל שכן הצדיקים אמתיים אשר פנו ערפם לגמרי מתאוות
עולם הזה והבליו, ומקשרים עצמם כל ימי חייהם לחי החיים, הם זוכים לעיקר
החיים באמת, חיים אמתיים שאין בהם שום חסרון :

והכלל, שכל העולם הזה מלא חסרונות, וכל הכרוך אחריו יש לו חסרונות
תמיד, וכל מי שכרוך אחריו יותר ויותר, אף על פי שנדמה לו שיש לו עשירות
ותאוות עולם הזה, אף על פי כן הוא חסר יותר ויותר, כמו שאמר רבותינו ז"ל:
אין אדם מת וחצי תאוותו בידו. יש לו מנה מבקש מאתים וכו'. כי כל העולם
הזה ממש מבחינת תחילת הצמצום שהוא בחינת חסרון כנ"ל, ועל כן הוא מלא
יגונות כעס ומכאובות ודאגות וחסרונות תמיד כנ"ל.

כי כל העולם הזה לא נברא אלא בשביל הבחירה, כדי שיהיה להאדם בחירה
ונסיון. וה' יתברך בטובו וברחמי הקדים הודיע לנו על ידי צדיקו האמתיים, וגם
הראה לנו בחוש למי שיש לו שכל מעט, שהעולם הזה מלא יסורים, למען נדע לבלי
להניח להטעות עצמנו חס ושלום, כמו שאמר רבנו ז"ל (שחות הר"ן, נא) בזה
הלשון: את זה תקבלו ממני שלא תניחו עצמכם להטעות בזה העולם, כי העולם
הזה מטעה אותנו לגמרי, כי אין גם אחד שיהיה סופו טוב מזה העולם וכו', וגם
לאמות העולם צריכים להודיע זאת וכו', עין שם. ומי שרוצה שיהיה לו חיים בזה
העולם, אי אפשר לו להשיג כי אם כשמסתפק במועט בתכלית המועט מזה העולם
כדי חיוני בצמצום, וגם זה המעט יהיה כוונתו לשם שמים על פי התורה כדי שיוכל
לעבד את ה' יתברך שבשביל זה נברא. וכל מה שמרחק עצמו מתאוות עולם הזה
ומקשר עצמו לה' יתברך ולהתורה, נתמעטים חסרונותיו, כי נכלל בבחינת שלמות
יותר, כי ה' יתברך עיקר השלמות, וכל מה שמרחק יותר מהעולם הזה ומתקרב
לה' יתברך, הוא נרחק ביותר מהחסרונות ונכלל בהשלמות. ועיקר הוא האמונה
כנ"ל, כי עיקר אחיזת היצר הרע הוא מהכפירות כנ"ל. (לקוטי הלכות – הלכות
פריה ורביה ג' – ל"ד)

(ספר אבי הנחל א' – מכתב עט)

מכתב

לכבוד בת עיני ולבי, החפץ באמת הברור וזך וצח, וחכם ומבין האמת
האמתי היכן שורה, ונשא את לבו ומחו אל הצדיק, וסלק מעצמו חכמתו ושכלו
נגד הצדיק החכם האמת אשר לפניו ולאחריו לא קם כמוהו, שבגדל עצם כחו
שורף ומבטל כל מיני טעויות ומבוכות וכפירות ואמונות של שקר, ומכניס האמת
בעולם, ומאיר ידיעת אלקותו יתברך לכל באי עולם, ומהפך רשעים גמורים
לצדיקים גמורים, ומתקן כל העולם בתכלית השלמות. ה' ברחמי יוליך בדרך
הישר אל נקדת האמת שהוא עיקר המנוחה והנחלה בלי קץ וגבול.

אשריך וטוב לך שזכית לישועה רבה לנצח להיות בחלקו של רבנו הנורא
והנשגב מאד וכו', וזכית גם השנה לתחב את ראשך בתוך הקבוץ הקדוש שלו
מתוך מסירת נפשך וכבודך, שזהו עולה על הכל, ואין דבר גדול מזה.

נא אחי, חמדת לבי, זכר היטב את כל הדברים והקצבות הנפלאות ונוראות
שראית בעיניך בעניין התגלות סוד גדלת נוראות הצדיק האמת אור החדש הגנוז
וצפון ונעלם מכל העולמות. חזק ואמץ מאד לגול לך איזה עת לעיין בדברי רבנו
זצ"ל, שכל דבור ודבור הוא כמו אגרת הנכתב לחברו ותלמידו ויש בהם כל מיני
עצות וישועות שצריכים בכל יום ובכל עת, ולהשתדל בכל כחך לבנות ענייניו
ובפרט להפיץ מעינותיו חוצה. היום קצר והמלאכה מרובה, ואם לא עכשיו
אימתי. כי הזמן הולך והומה, וימינו כצל עובר, ולא ישאר לך רק מה שתחטף
אמת בלבך. ואם האמת משלך ארצה ואסור לגלות דבורים כאלה למי שלבו
חלק מזה, בזה יש לנו לשמח ביותר בכל עת בכל אשר עובר עלינו, אשר חמל ה'
עלינו והבדילנו מן התועים החולקים על אמת כזה.

ברכת גמר חתימה טובה וחג שמח, ומתפלל תמיד על שלומך והצלחתך
בזה ובבא.

(עצות המבוארות – יום כיפור, אות ב')

עצות ותפילות

ביום כיפור הוא גמר התיקון של
חותם דקדושה, היינו תיקון הברית. היינו שאם אדם עוסק מראש השנה עד יום
הכיפורים ביראה, בתשובה ומעשים טובים כראוי, זכה על ידי כך ביום
הכיפורים לקדושה גדולה, היינו תיקון הברית, שהיא הקדושה הגדולה ביותר.
כי על ידי קדושת תקון הברית, אפשר להגיע לכל המידות טובות ומעשים טובים.
ועיקר תקון הברית הוא טהרת ותיקון המוח והמחשבה. היינו שלא לחשוב
מחשבות רעות, הן של ניאוף הן של תאוות רעות אחרות, רק תמיד לחשוב
מחשבות טובות של יראת ה' ואמונה פשוטה בלי שום חכמות וחקירות, כך
מבואר הכל בליקוטי הלכות. (ועיין בליקוטי מוהר"ן א', סימן קנ"ו)

... מלא רחמים רבים, זכני מעתה לחזור ולבקש ולמצוא את כל
האבידות שאיבדתי מיום היותי על האדמה עד היום הזה. זכני עורני מעתה
להיטהר ולהתקדש בקדושה גדולה בכל השנה כולה, וביותר בימים הנוראים

הקדושים האלו מראש השנה עד שמחת תורה, ותזכינו לתשובה שלמה באמת
בעשרת ימי תשובה לתקן את כל אשר שחתנו. וזוכה אז לתקן פגם הברית
בשלמות באמת, לתקן תיקון החותם דקדושה, עד שזוכה ביום הקדוש, ביום
צום הכיפורים יום גדול ונורא, שבת שבתון, יום מחילת חטא וסליחת עון
וכפרת פשע, לגמור בו גמר תיקון החותם דקדושה בשלמות.

ותעזרו ותזכנו לקבל יום צום הכיפורים הקדוש והנורא מאד בקדושה
ובטהרה גדולה ובשלמות גדולה, וזוכה לשוב אז בתשובה שלמה, ולבכות מתוך
שמחה וחדווה בשמך הגדול, ולהתודות לפניך בכל מיני יודיים ולפרט כל
חטאתינו ועוונותינו ופשעינו לפניך, ולהתחרט עליהם בחרטה גדולה מעומקא
דליבא באמת גמור, ולעזוב אותם עזיבה גמורה, ולקבל עלינו באמת ובלב שלם
שלא לעשותם עוד בשום אופן ולא נשוב עוד לכסלה, אם אוון פעלנו לא נוסיף.
ואתה ברחמיך הרבים, תמחול ותסלח לנו על כל חטאתינו ועוונותינו
ופשעינו שחטאנו ושעוינו ושפשענו לפניך. ותתקן ברחמיך כל החותמות
דקדושה, ותשיא אותנו עמך בית ישראל "כחותם על לבך כחותם על זרועך".
ותחתמנו לחיים טובים ארוכים ולשלום, לחיים אמיתיים, חיים שזוכה לעשות
בהם רצונך באמת, ותחתמנו בספרך של צדיקים אמיתיים... (לקוטי תפילות ב' –
מתוך תפילה ה')

(ר' ישראל אודסר, זצ"ל – המשך)

שיחות

... יכול להיות שהדיבור שלי הוא דבר גדול לרפואה,
לאמונה... רבנו הקדוש מה שהוא עושה בשבילנו, אנחנו לא יודעים כלל, הוא
נותן את כל אשר שלו, את כל נפשו בשבילנו, הוא יש לו רחמנות עליו, זה לא
בחינים, אני ראיתי... אני לא רואה שום דבר, אבל כנראה שהדיבור יש לו כוח,
באים אלי, ואני יש לי רחמנות ורוצה לעזור...

...רואים את עצמנו שיש חשבון, זה לא בחינים, עכשיו זמן הגאולה, צריך לבא
לעולם אור כזה, שכולם ישליכו כל התאוות... וידרשו איך לנקות עצמנו מן
העוונות, מן התאוות, כן, וזה יבא. אני, מה שאני זכית להכיר ולהדבק ברבי
ישראל קרדונר, זה דבר גדול מאד, הוא היה איש פלא, הוא היה כולו להשם, כולו
אמת, אני לא מצאתי, רק הוא לבדו, אתה מתפלל בכל יום ברשב"י? תזכיר אותי
לרפואה, בזכות זה השם יתברך יעזור לך, "המתפלל על חברו הוא נענה תחילה"...

...אני לא יכול לפתוח את פי לדבר עם השם יתברך, אבל אף על... הוא עושה
מה שהוא עושה, הוא לא עוזב אותנו, יבא זמן שהעולם ינוסו מן הבוץ, מן
התאוות, כל החיים היא העיקר לעבוד השם, אוי...
...צריכים לדבר עם השם יתברך, מדוע ככה?... איני יכול לדבר מזה, אבל
אנחנו צריכים לדעת ולהאמין שאנחנו כמו שאנחנו, אז השם יתברך כבר הכין
לנו, הוא נתן לנו את רבנו הקדוש עכשיו בזמן הגאולה, היה לי כמה מכתבים...
שיזמן הגאולה קרוב מאד"...

...הם לומדים את הערבים איך להתנגד לנו, אמריקה ואנגליה וכולם, כל
הגויים, אבל השם יתברך מראה להם... אתמול הרגו יהודי בירושלים, ירו בו.
אוי, רבנו של עולם, השם ירחם עלינו. כל העולם, כל הגויים הם רוצים להרוג
ולאבד אותנו, להשמיד אותנו, ורואים ביראת השם, נסים גדולים. יש ים של
ערבים, הרבה...

...רב נפתלי כהן, הוא היה לו מחלה קשה מאד, מחלה מדבקת. אז, בכל
פעם, רב נפתלי לא רצה רופא, והאישה, השכנים אמרו: "מה? הוא יש לו חום
גדול, הוא לא יודע איפה הוא, תביא רופא", היא הלכה והביאה רופא, הרופא
בא לרב נפתלי, אז הוא אמר לו: "מלאך המוות, צא מהבית שלי, צא", והוא
נרתום והראה לו איפה הדלת, אז הרופא היה בכעס גדול, הוא אמר לאישתו:
"מה זה? אני כבר רופא שנים, ולא שמעתי מאף אחד דיבור הזה", אז היא אמרה
לו: "הוא, יש לו חום גדול, הוא לא יודע מה הוא מדבר"...

...כל דברי רבנו הקדוש הם כלליות חיותנו, הוא החיים שלנו, אה, לא אני
אומר את זה, רבנו ורבי נתן, הם אמרו לנו טיפה מן הים, איך שאנחנו כולנו
תלויים הכל ברבנו, כל התיקון שלנו וכל החיים שלנו, העיקר הוא רבנו, ואני
הייתי הגרוע מכולם, אני הייתי פשוט, איש פשוט וגרוע מכולם, הרב אלפנדי
היה גר בצפת, אז הוא בא לטבריה לטבול ביחמי טבריה, אני ירדתי מהישיבה,
ירדתי ואמרתי לרב אלפנדי: "אני יש לי בקשה ממך, אני רוצה לשמש אותך",
הוא היה גאון עולמי, היה לו דיבור, וגיבור כזה, הוא שמע איך שאני אומר
"ליקוטי תפילות", אז אחר כך הלכתי לחדר שלו ואמרתי לו: "מה אתה רוצה?
מה אתה צריך?" הוא אמר: "אני רוצה לשמש אותך, זה אני רוצה", הוא היה
זקן גדול והוא היה גיבור, גיבור מאד, הוא לא שאל כלל הרבנים, הוא אמר לו:
"אני שמעתי על רבי נחמן, שמעתי גדולות, שהוא גאון גדול, אבל מה שאני שומע
ממך, לא ידעתי מזה כלום, עכשיו אני רוצה לשמש אותך". הוא היה גר בצפת,
ואני נולדתי בטבריה וגרתי בטבריה. כל טבריה בכו עלי, האבא שלי והאימא
שלי, הם בכו: "מה? אי אפשר להיות חסיד, לא ברסלב? מה זה? אנחנו לא רוצים
ברסלב", וככה היה כולם, כל הלומדים וכולם היה: "ברסלב, ברסלב, ברסלב",
אני הייתי למטה מכולם, לא היה לי שום מוח, שום שכל... לא דיבור... ורבנו
הקדוש כותב לי "תלמידי היקר"...

126